

□ محدودیت‌های پژوهش (Research Limitations)

یکی از موارد حائز اهمیت در نگارش تحقیق شناخت دقیق محدودیت‌های پژوهش است. در این مطلب به بررسی این محدودیت‌ها می‌پردازیم.

محدودیت‌های پژوهش چیست؟

تمام مطالعات و پژوهش‌ها دارای محدودیت هستند. «محدودیت‌های پژوهش» به علت موانعی به وجود می‌آیند که در طراحی پژوهش و روش‌شناسی وجود دارد و یافته‌های تحقیق را تحت تاثیر قرار می‌دهد. با این حال، پژوهشگران ممکن است مایل نباشند محدودیت‌های مطالعه را مورد بحث قرار دهند زیرا احساس می‌کنند نوشتن درباره محدودیت‌ها ممکن است ارزش کار پژوهشی را از دید خواننده و داور بکاهد.

هرچند اشاره کردن به محدودیت‌ها ممکن است ارزش تحقیق را تحت تاثیر قرار دهد، (شاید به همین سبب) □ باید در مقاله پژوهشی خودمان به تمام محدودیت‌های مطالعه اذعان کنیم تا اولاً به خواننده‌ها (ویراستاران، سایر پژوهشگران، یا عموم مردم) نشان دهیم از این محدودیت‌ها آگاهیم و ثانیاً توضیح دهیم این محدودیت‌ها چه تأثیری بر نتیجه‌گیری‌های پژوهش ما داشته‌اند.

در این مطلب، راهنمایی‌هایی را درباره نگارش محدودیت‌های پژوهش ارائه می‌کنیم، از محدودیت‌هایی که □ به‌طور مکرر در مقالات دیده می‌شوند چند مثال ارائه می‌کنیم، و راهکارهایی را برای ارائه این اطلاعات پیشنهاد می‌دهیم.

چرا باید در تحقیق پژوهشی خودم محدودیت‌های پژوهش را بگنجانم؟

با اینکه محدودیت‌های پژوهش به ضعف‌های احتمالی مطالعه مربوط می‌شود، نوشتن درباره آن‌ها در پایان تحقیق مطالعه را قوی‌تر می‌کند، زیرا پیش از آنکه داورها و پژوهشگران مشکلات تحقیق را پیدا کنند خودمان آن‌ها را شناسایی کرده‌ایم. علاوه بر این، اشاره کردن به محدودیت‌های پژوهش نشان می‌دهد تاثیر ضعف‌های پژوهش را کاملاً مدنظر قرار داده‌اید و درک‌تان از موضوع پژوهش عمیق است. از آنجا که همه مطالعات دارای محدودیت هستند، صادق بودن و اشاره کردن به جزئیات محدودیت‌ها و نادیده‌نگرفتن آن‌ها سبب می‌شود پژوهش‌گران و داوران به‌طور مثبت تحت تاثیر قرار گیرند.

چند نوع محدودیت پژوهش وجود دارد؟

دلایل زیادی برای بروز محدودیت‌های پژوهش وجود دارد. اما این محدودیت‌ها را می‌توانیم در دو دسته تقسیم‌بندی کنیم: محدودیت‌هایی که نتیجه روش‌شناسی هستند و محدودیت‌هایی که نتیجه مشکلات مرتبط با پژوهش‌گران هستند.

۱- (methodological limitations) محدودیت‌های روش‌شناختی

برای رسیدگی به محدودیت‌های ناشی از مشکلات روش‌شناختی ابتدا باید آن‌ها را به‌طور مستقیم و صریح شناسایی کنید سپس راهکارهایی را برای رفع آن‌ها در تحقیقات آتی پیشنهاد دهید. در ادامه، به برخی از مسائل و مشکلات مهم مربوط به روش‌شناسی پرداخته می‌شود که می‌توانند نتیجه‌گیری پژوهش‌گران را تحت تاثیر قرار دهند:

نمونه‌ها و چگونگی انتخاب آن‌ها

خطا در نمونه‌برداری زمانی رخ می‌دهد که از روش نمونه‌برداری تصادفی برای انتخاب نمونه استفاده می‌کنیم اما نمونه انتخاب‌شده منعکس‌کننده جامعه آماری مورد نظر نیست. این مسئله منجر به محدودیتی در مطالعه یا «سوگیری انتخاب» معروف است. برای مثال، اگر برای (sample bias) «می‌شود که به «سوگیری نمونه استفاده کرده‌اید، از نمونه‌ها (شرکت‌کننده‌ها) درخواست شده (survey) دستیابی به نتایج پژوهش از پیمایش است که به سوالات پیمایش پاسخ دهند. با این حال، ممکن است به شرکت‌کنندگان مناسب یا محدوده جغرافیایی شرکت‌کنندگان دسترسی نداشته باشید. در این حالت، افرادی که به سوالات پیمایش پاسخ داده‌اند ممکن است نمونه‌های تصادفی واقعی نباشند.

اندازه نمونه ناکافی برای اندازه‌گیری‌های آماری

برای ارائه نتایج پژوهشی معتبر، هنگام اجرای مطالعه باید اندازه نمونه به قدر کافی بزرگ باشد تا بتوانیم به نتایج پژوهشی معتبر دست یابیم. هر چه نمونه بزرگتر باشد، نتایج دقیق‌تر می‌شوند. اگر اندازه نمونه کوچک باشد، پیدا کردن رابطه معنادار بین داده‌ها مشکل می‌شود. به‌طور معمول، آزمون‌های آماری به اندازه نمونه بزرگ نیاز دارند تا اطمینان حاصل شود نمونه موجود نماینده جامعه آماری است و بتوان نتایج آماری را به کل آن جامعه تعمیم داد. باید بتوانید با استفاده از ابزارهای محاسبات علمی اندازه نمونه مناسب را تخمین بزنید.

کمبود مطالعات پژوهشی در ارتباط با موضوع تحقیق

مبنای بخش پیشینه پژوهش ارجاع‌دهی و استناددهی به کار سایر پژوهشگران است. مبنای نظری سوال پژوهش براساس مطالعات سایر پژوهشگران شکل می‌گیرد. با این حال، موضوع (research question)

پژوهشی‌تان ممکن است بسیار گسترده باشد به‌طوری‌که در آن زمینه با محدودیت مطالعات پژوهشی مواجه باشید. اگر در ارتباط با موضوعی خاص هیچ پژوهشی انجام نشده باشد یا پژوهش بسیار کمی انجام شده باشد، باید گونه‌شناسی پژوهشی جدیدی را به وجود آورید. در این حالت، در بخش محدودیت‌های پژوهش، می‌توانید کمبودهای پژوهشی در مطالعات پیشین را شناسایی و لزوم تحولات بیشتر در آن حوزه مطالعاتی خاص را بیان کنید.

روش‌ها/ابزارها/تکنیک‌های استفاده‌شده برای جمع‌آوری داده‌ها

، ممکن است متوجه شوید که شیوه جمع‌آوری (Discussion) پس از تحلیل یافته‌های پژوهش (در بخش داده‌ها یا شیوه‌ی اندازه‌گیری متغیرها سبب شده است توانایی‌تان برای تحلیل کامل نتایج محدود شود. برای را با چشم‌انداز بهتری مطرح (survey questions) مثال، فکر می‌کنید که می‌بایست سوالات پیمایش می‌کردید یا نتوانسته‌اید پرسش مهمی را در پیمایش بگنجانید. در این حالت، با مطرح کردن لزوم اصلاح روش‌های خاص برای جمع‌آوری داده توسط سایر پژوهشگران به محدودیتی که در پژوهش‌تان وجود دارد اشاره می‌کنید.

محدودیت‌های معمول پژوهشی

باید به محدودیت‌های مرتبط با پژوهشگر یا پژوهشگران (چه نتیجه خطای مستقیم فردی باشد یا خیر) توجه شود و راهکارهایی برای کاهش محدودیت‌ها ارائه شود. این‌ها راهکارهایی هستند که هم می‌توانستند پژوهش خودتان را بهبود دهند و هم می‌توانند در مطالعات آینده‌تان استفاده شوند.

دسترسی محدود به داده

اگر در پژوهش‌تان از افراد یا سازمان‌های خاص نظرسنجی می‌کنید، ممکن است دسترسی‌تان به پاسخ‌دهنده‌ها محدود باشد. دسترسی محدود مجبور‌تان می‌کند طراحی یا ساختار پژوهش را تغییر دهید. در این حالت، علت دسترسی محدود را شرح دهید و مطمئن باشید یافته‌های‌تان هنوز هم علی‌رغم این محدودیت‌ها از پایایی (validity) و روایی (reliability) برخوردارند.

محدودیت زمانی

همانند دانش‌آموزانی که برای ارائه تکالیف کلاسی محدودیت زمانی دارند، پژوهشگران آکادمیک نیز باید مقالات برای ژورنال سابمیت کند. بنابراین، زمان محدود (deadline) پژوهشی خودشان را پیش از مهلت تعیین‌شده سبب می‌شود برای مطالعه مسئله پژوهش و اندازه‌گیری تغییرات در طول زمان فرصت کافی نداشته باشید.

مطمئن شوید مسئله پژوهشی را که انتخاب می کنید پیش از مهلت تعیین شده تکمیل می شود. اگر محدودیت به تاثیر محدودیت زمانی و نیاز به مطالعات Limitations زمان بر مطالعه تاثیر منفی گذاشته است، در بخش (longitudinal) آتی برای پاسخ دهی به سوال پژوهش اشاره کنید، برای مثال استفاده از مطالعات طولی (study).

تعارض ناشی از سوگیری فرهنگی و سایر مسائل فردی

پژوهشگران، به سبب پیش زمینه فرهنگی و چشم اندازی که نسبت به پدیده ای خاص دارند، ممکن است نظرات جانبدارانه ای داشته باشند و این موضوع ممکن است بر مشروعیت مطالعه تاثیر گذارد. همینطور، پژوهشگران ممکن است نسبت به نتایج یا داده هایی که از فرضیات شان حمایت می کند سوگیری داشته باشند. برای اجتناب از این موضوع، نویسندگان یا نویسندگان مطالعه باید بررسی کنند آیا روشی که مسئله پژوهش مطرح شده و فرایند جمع آوری داده ها درست بوده است یا خیر

(Discussion of Limitations) چگونه بحث درباره محدودیت ها نظم دهی کنیم؟

هنگام بحث درباره محدودیت های مطالعه، باید به خوبی شرح دهید این محدودیت ها چگونه بر یافته های پژوهش تاثیر گذاشته اند. ممکن است پژوهش محدودیت های متعدد داشته باشد اما باید آن هایی را توضیح دهید که به طور مستقیم به مسئله پژوهش مربوط و بر آن تاثیر داشته است

:پیشنهاد می دهیم بخش محدودیت ها را به سه مرحله تقسیم کنید

محدودیت ها را شناسایی کنید؛

چگونگی تاثیر گذاری این محدودیت ها بر مطالعه را توضیح دهید؛

مسیری را برای مطالعات آتی و جایگزین های فعلی پیشنهاد دهید

مرحله ۱. شناسایی محدودیت

این بخش باید ۱۰ تا ۲۰ درصد از بحث درباره محدودیت ها را تشکیل دهد. در اولین گام، باید محدودیت خاصی را شناسایی کنید که بر مطالعه تاثیر گذاشته است. پژوهش ها محدودیت های احتمالی بسیاری دارند اما نیازی نیست تمام آن ها را شرح دهید. یک نقد ۲۰۰ تا ۵۰۰ کلمه ای برای این بخش مناسب است. در ابتدا، محدودیت های پژوهش را شناسایی و اهمیت آن ها را ارزیابی کنید

مرحله ۲. توضیح درباره محدودیت‌ها با ذکر جزئیات

این بخش باید ۶۰ تا ۷۰ درصد از بحث درباره محدودیت‌ها را تشکیل دهد. پس از شناسایی محدودیت‌های پژوهش، باید ماهیت آن‌ها را توضیح داد و اینکه چگونه بر مطالعه تاثیر گذاشته‌اند. برای مثال، هنگام پژوهش کمی، کمبود نمونه‌های تصادفی مسئله مهمی است که باید به آن اشاره کنید. از طرف دیگر، ناتوانی در تعمیم یافته‌های پژوهش دیگر مسئله‌ای است که باید در پژوهش‌های کمی به آن اشاره شود.

شرح دهید که این محدودیت‌ها چه تاثیری در نتایج و پیامدهای پژوهش داشته‌اند و مخاطب را درباره انتخاب‌هایی که از میان این روش‌های محدودکننده داشته‌اید توجیه کنید. همچنین، مطمئن شوید که این محدودیت‌ها کیفیت تز یا مقاله شما را پایین نیاورده باشند.

مرحله ۳. مسیری را برای مطالعات آتی و جایگزین‌های فعلی پیشنهاد دهید محدودیت‌ها

این بخش باید ۱۰ تا ۲۰ درصد از بحث درباره محدودیت‌ها را تشکیل دهد.

پس از آنکه محدودیت‌ها را شرح دادید، باید روش‌هایی را برای برطرف کردن این محدودیت‌ها در مطالعات آتی تبیین کنید. یکی از روش‌ها ارائه کردن رویکردهای جایگزین برای اجتناب از مشکلات یا پر کردن شکاف‌های پژوهشی است. درباره مزایا و معایب این جایگزین‌ها بحث کنید و به روشنی توضیح دهید چرا پژوهشگران باید از این رویکردها استفاده کنند. مطمئن شوید که در جریان رویکردهای استفاده‌شده توسط مطالعات پیشین و تاثیر آن بر یافته‌های‌شان هستید. به مقالات مروری و نهادهای پژوهشی استناددهی کنید که این رویکردها را پیشنهاد داده‌اند. این کار سبب می‌شود تا از رویکردهایی که در مطالعه‌تان استفاده کرده‌اید پشتیبانی شود و توضیح می‌دهید که چرا انتخاب این رویکردها منجر به محدودیت در پژوهش‌تان شده است. این فرایند رویکرد شما را توجیه و از تصمیم شما برای انتخاب این رویکرد دفاع می‌کند و بر امکان‌پذیری سایر رویکردها مهر تایید می‌زند.